

ADMINISTRATĪVO TIESĪBU APAKŠNOZARE

NODOKĻU STRĪDU VEIDI

Mg. iur. **Edgars Golts,**

Baltijas Starptautiskās akadēmijas lektors, Biznesa augstskolas „Turība” studiju programmas “Juridiskā zinātne” doktorants,
zvērētais advokāts, Latvija

Ievads

Šis raksts ir daļa no promocijas darba pētījuma par pierādījumiem nodokļu tiesībās. Raksta mērķis ir klasificēt nodokļu strīdus pēc skaidri saprotamiem kritērijiem, pieņemot, ka nodokļu strīdus var iedalīt divās apakšgrupās pēc pielietojamo tiesību veida un tiesisko attiecību subjektiem. Rakstā atspoguļotā pētījuma ietvaros izmantota *analītiskā metode*, saskaņā ar kuru veselais tiek dalīts sastāvdaļās un tiek apskatītas šīs atsevišķās daļas; *sintēzes paņēmiens*, kurā atsevišķi pētāmā objekta elementi tiek savienoti vienotā veselumā, lai pētītu to kopsakarus; *induktīvā (izziņas) metode*, kura ļauj izdarīt vispārīgus spriedumus un secinājumus uz atsevišķu sistēmas elementu vai procesu pētījuma pamata, t. i., no atsevišķā uz vispārīgo; *deduktīvā metode*, kurā secinājumi par atsevišķiem sistēmas elementiem, to īpašībām vai parādībām ar loģisku nepieciešamību izriet no viena vai vairākiem vispārīga rakstura atzinumiem par visu sistēmu vai klasi, pie kuras elements pieder; *monogrāfiskā jeb aprakstošā metode*, ar kuras palīdzību tiek veidoti interpretējumi no pieejamās informācijas; *kvantitatīvā metode*, kura iekļauj statistiskus salīdzinājumus; *kvalitatīvā metode*, kura iekļauj pētījumu veicēju atzinumu citējumus.

Svarīgākās atziņas teorijā un praksē, pētījumu rezultāti un to izvērtējums

Lai noskaidrotu nodokļu strīdu veidus, vispirms ir jānosaka nodokļu strīdu vieta Latvijas tiesību sistēmā. Izvērtējot juridiskajā literatūrā pieejamos definējumus un atziņas, rakstā izvērtēsim definējumus, tiesību jomas, kuras regulē aprakstītās attiecības, un klasificēsim nodokļu strīdus. Nodokļu strīdus var iedalīt gan pēc tajos

iesaistītajiem subjektiem, gan pēc tiesību jomas, kura risina konkrētos strīdus.

Nodokļu tiesības ir tiesību normu kopums, kas aptver valsts nodokļu un nodevu sistēmas darbību¹, un ir finanšu tiesību apakšnozare, kas nosaka nodokļu un nodevu veidus, iekasēšanas kārtību, nodokļu atvieglojumus un atbildību par nodokļu pārkāpumiem². Finanšu tiesības ir tiesību nozare, kura satur tiesību normas, kas regulē tiesiskās attiecības, kuras rodas valsts finansiālās darbības rezultātā³, un ir tiesību normu kopums, kas regulē sabiedriskās attiecības, kuras rodas valsts finansiālās darbības rezultātā, veidojot patstāvīgu tiesību sistēmas daļu, kas regulē norises valsts finanšu plānošanā, budžeta sastādīšanā un tā izpildē, obligāto maksājumu, nodokļu un nodevu iekasēšanā, kredīta, noguldījumu un vērtspapīru operācijās un citās līdzīgās norisēs⁴. Profesors Jānis Lagzdiņš, nosakot nodokļu tiesību vietu tiesību sistēmā, atzīmē⁵, ka tradicionāli nodokļi tiek saistīti ar valststiesībām un valststiesību zinātnes apakšnozari – konstitucionālajām tiesībām, jo tās noteic nodokļu tiesību pieņemšanas, grozīšanas un atcelšanas nosacījumus, par ko liecina Latvijas Republikas Satversmes noteikumi, ka Saeima bauda ekskluzīvas tiesības pieņemt nodokļu likumus, kurus nevar nodot tautas nobalsošanai. Tāpēc var pievienoties Dr. iur. J. Lagzdiņa atziņai, ka nodokļu tiesības pieskaitāmas speciālajām administratīvajām tiesībām, jo konstitucionālās tiesības regulē tikai budžeta un nodokļu tiesību pieņemšanas pamatnostādnes, bet budžeta izpilde nav iedomājama bez nodokļu administrācijas, kuras darbība notiek saskaņā ar administratīvajām tiesībām. Arī nacionālajās tiesībās sevišķās administratīvās tiesības hierarhijā atrodas publisko tiesību zarā ar procesuālajām

administratīvajām tiesībām pārvaldes iestādēs un administratīvajās tiesās⁶. Profesors Kārlis Dišlers 1938. gada Tieslietu ministrijas Vēstnesī norāda nodokļu tiesības kā publiskas tiesības, aprakstot nodokļu maksātāju statusu:⁷ Administratīvās tiesības regulē administratīvo iestāžu darbību, tām realizējot likumā vai citos tiesību aktos noteiktās valsts pārvaldes funkcijas. Profesors K. Dišlers, definējot administratīvās tiesības, sadala tās objektīvā un subjektīvā nozīmē, norādot, ka objektīvā nozīme runā par regulējošo tiesību normu kopumu, bet subjektīvā nozīme veidojas no pienākumu un tiesību kopuma⁸. Administratīvās tiesības ir publisko tiesību patstāvīga tiesību nozare⁹. Publisko tiesību attiecības ir īpašs tiesisko attiecību veids, kur vismaz viens no tiesisko attiecību dalībniekiem īsteno valsts pārvaldes uzdevumus, ko var veikt tikai ar valsts varu apveltīts subjekts¹⁰. ir noteikt tiesisko attiecību veidu starp subjektiem, tai skaitā, nodokļu strīdos, lai noteiktu tiesību normu piemērojamību tiesiskajai attiecībai. Vairākos normatīvos aktos ir noteikts, ka tie ir piemērojami tikai publiski tiesiskām vai tikai privāttiesiskām attiecībām.

Lai varētu analizēt nodokļu strīdu veidus, jāizpēta, kas var strīdēties nodokļu tiesībās, kuras ir tās personas, kas piedalās nodokļu strīdos? Protams, ir jākonstatē nodokļu tiesību subjekti. Nodokļu tiesību subjekti ir nodokļu maksātāji, nodokļu administrācija un kredītiestādes, bet tikai tai apjomā, kas saistīts ar nodokļu maksājumiem budžetu kontos no nodokļu maksātāju kontiem¹¹.

Nodokļu maksātājs administratīvo tiesību izpratnē ir persona ar savu juridiski nostiprinātu tiesisko statusu sabiedrībā¹² un speciālo tiesībspēju¹³, persona ar pienākumu un tiesību kopumu nodokļu tiesībās. Nodokļu maksātāji ir Latvijas Republikas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai norunas pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kas veic ar nodokli apliekamas darbības vai kam tiek garantēts ienākums nākotnē¹⁴. Tieslietu ministrijas Profesors K. Dišlers izteicies par nodokļa maksātāja vietu nodokļu tiesībās: „Nodokļu maksātāja statuss ir publiski-tiesisks statuss ne tikai tāpēc, ka nodokļu pienākums vai nodokļu tiesība ir publiska tiesība, bet arī tāpēc, ka tiesiskais valsts attiecīgā tiesiskā organizācija nekur vairs nenostāda pilsoni pasīvā maksātāja lomā, bet piešķir viņam tiesību aktīvi darboties līdz nodokļu noskaidrošanā un konkretizēšanā vai nu netieši caur nodokļu maksātāju pārstāvjiem

nodokļu komisijās, vai arī tieši – ar deklarācijas iesniegšanu, dokumentu un grāmatu piestādīšanu u. tml.”¹⁵.

Nodokļu administrācija savukārt ir Valsts ieņēmumu dienests (VID) un tā izveidotas institūcijas, pašvaldības domes ieceltas amatpersonas vai izveidotas iestādes, kā arī citas valsts institūcijas, ja tās noteiktas likumos¹⁶, kas regulē nodokļu tiesību jomu. No definējuma redzams, ka Nodokļu administrācija ir juridiska fikcija, jo nav vienota iestāde, bet gan dažādu iestāžu un amatpersonu kopums ar dažāda veida padotības veidiem. Piemēram, VID, kas ir pārliecinoši lielākā iestāde nodokļu administrēšanā, ir institucionāli padota nevis augstākai iestādei, bet gan augstākai amatpersonai, proti, nevis Finanšu ministrijai, bet gan finanšu ministram. Tādejādi Valsts ieņēmumu dienestam dot rīkojumus nevar ne tikai, piemēram, Kultūras ministrija, bet arī Finanšu ministrija¹⁷. Valsts pārvaldes iestāde, arī VID, ir speciāli izveidota, ar personālsastāvu komplektēta un ar kompetenci apveltīta struktūra valsts pārvaldes funkciju veikšanai. Šāds formulējums ir speciāli izveidots, ņemot vērā, ka galvenais ir veicamais uzdevums, bet pakārtota valsts pārvaldes funkcija(s), kas izriet no uzdevuma un tikai pēc tam tiek veidota struktūra¹⁸. Citas iestādes amatpersonas vai citas izpildinstitūcijas, kuras veic nodokļu administrācijas funkcijas, darbojas saskaņā ar VID noteikto kārtību, saglabājot vienotu pieeju nodokļu administrēšanā. Var secināt, ka vismaz vienam subjektam jābūt apveltītam ar valsts varu.

Kredītiestādes un bankas kā nodokļu tiesībās regulētu attiecību subjekts darbojas ļoti aprobežotā apjomā, veicot nozīmīgas, bet nelielas funkcijas, piemēram, nodokļu inkasāciju, kontu apturēšanu neregistrētas komercdarbības gadījumos, informācijas sniegšanu un citus uzdevumus nodokļu administrācijas interesēs. Kredītiestādēm un bankām nodokļu strīdos kā šo attiecību subjektam nav lielas ietekmes.

Var secināt, ka pastāv tikai trīs veidu attiecības starp nodokļu tiesības subjektiem:

- nodokļu administrācija un nodokļu maksātājs,
- nodokļu administrācija un kredītiestāde,
- nodokļu maksātājs un kredītiestāde.

Protams, ir jāatzīst strīdu pastāvēšanas iespēja nodokļu tiesībās arī starp kredītiestādi un nodokļu administrāciju jau minēto tiesību normās paredzēto attiecību ietvaros. Taču jāņem vērā, ka bankas un kredītiestādes ir arī nodokļu maksātāji, un par šādiem strīdiem bankas īpaši nenodalīsim no kopējā subjekta – nodokļu maksātāja loka.

Attiecības starp nodokļu administrāciju un banku noris materiālo un procesuālo administratīvo normu ietvaros, bet visbiežāk šāda veida strīds tiek atrisināts administratīvo tiesību ietvaros, savstarpēji vienojoties.

Attiecības un iespējamie strīdi starp kredītiestādi un nodokļu maksātāju ir tikai par jautājumiem, kas saistīti ar jau minētajām bankas darbībām attiecībā pret nodokļu maksātāju, ko kredītiestāde veic nodokļu administrācijas uzdevumā, protams, nekādā gadījumā nepārsniedzot normatīvajos aktos noteiktās robežas. Visas iespējamās domstarpības ir risināmas nodokļu strīdos publisko tiesību jomā, jo nodokļu jautājumos nav piemērojams civiltiesisks risinājums.

Viennozīmīgi lielākā daļa strīdu nodokļu tiesībās ir strīdi starp nodokļu maksātājiem un nodokļu administrāciju, to nosaka gan nodokļu maksātāju daudzveidība, gan arī to lielais skaits. Nodokļu administrāciju kā nodokļu tiesību subjektu veido vairākas iestādes un juridiskās personas, kurās visdažādākos lēmumus pieņem un veic darbības daudz dažādas amatpersonas. Šāda daudzveidība un sarežģītība ir ne tikai mūsdienīgu problēma, arī 1938. gadā profesora K. Dišlers rakstīja: „Bet likumīgu nodokļu stingra izvešana reālajā dzīvē, kur daudzu un dažādu tiesību subjektu – arī valsts orgānu un pilsoņu-nodokļu maksātāju intereses un tiesības krustojas un kombinējas dažādās tiesiskās attiecībās un izpaužas dažādās tiesiskās darbībās, tā nav viegla lieta”¹⁹.

Nodokļu strīdus starp nodokļu maksātājiem un nodokļu administrāciju var iedalīt divās lielās grupās. **Pirmajā grupā** būtu iekļaujami strīdi, kas rodas nodokļu maksātājiem un nodokļu administrācijai interpretējot tiesību normas. Tie ir strīdi par nodokļu administrācijas amatpersonu lēmumiem – administratīvajiem aktiem, faktisko rīcību nodokļu tiesību jomā. Kā piemēru var minēt strīdus par nodokļu uzrēķina pamatotību un apjomu lielumu, strīdus par atlaižu piemērošanu, strīdus par ar nodokļiem apliekamajiem objektiem. Īpaša pazīme, kas apliecina, ka strīds iekļaujams šajā grupā, ir tas, ka strīds nav saistīts ar tīšu tiesību normu neievērošanu. Šādus strīdus risina saskaņā ar Administratīvā procesa likuma²⁰ noteikumiem. Šāda veida strīdus risina nodokļu administrācijā ietilpstošās institūcijās, vai arī administratīvajā tiesā. Administratīvā procesa likuma pamatmērķis ir nodrošināt demokrātiskas un tiesiskas valsts pamatprincipus, it sevišķi cilvēktiesību ievērošanu, un pamatmērķi jāizmanto jebkuras administratīvā procesa likuma normu iztulkošanās, atceroties, par demokrātiskas valsts

un sabiedrības iekārtu kā virsmērķi²¹. Risinājumi pirmās grupas strīdos ir panākami ar administratīvo aktu vai tiesas nolēmumu palīdzību.

Otrajā grupā ir iekļaujami strīdi, kas rodas, ja nodokļu maksātājs vai arī nodokļu administrācija tīši pārkāpj tiesību normas. Šo grupu var sadalīt divās apakšgrupās. Vienā apakšgrupā ir ierindojami strīdi, kas atbilst administratīvā pārkāpuma pazīmēm, bet otrā nodarījumi, kurus var kvalificēt kā noziedzīgus. Par administratīvo pārkāpumu iestājas administratīvā atbildība, ko var definēt kā fiziskas personas vai amatpersonas atbildību valsts priekša par administratīvo pārkāpumu, t. i., par prettiesisku darbību vai bezdarbību, kura apdraud valsts un sabiedrisko kārtību, īpašumu, cilvēktiesības, personas tiesības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā vai normatīvajos aktos ir paredzēts lietot administratīvo piespiešanu²². Tā kā administratīvā pārkāpuma subjekts ir persona, kura izdarījusi tiesībpārkāpumu, tad par subjektu var būt fiziska persona – indivīds vai amatpersona un juridiska persona, šajā gadījumā svarīgi, ka tieši juridiska persona arī ir atbildības subjekts²³. Tas norāda, ka pakļauti administratīvajai atbildībai nodokļu strīdos ir gan nodokļu administrācija, tai skaitā tajā ietilpstošās juridiskās personas, gan fiziskas personas, kas veic amatpersonas pienākumus, gan nodokļu maksātāji – fiziskas un juridiskas personas. Te gan jāatzīmē, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa²⁴ 9. pantā minētais administratīva pārkāpuma subjekta legālais definējums ir dots laikā, kad par vainīgo administratīvā pārkāpuma subjektu tika uzskatīta fiziska persona – vai nu kā pilsonis privātpersonas vai indivīda izpratnē, vai arī noteiktos gadījumos kā persona amatpersonas nozīmē²⁵. Mūsdienās šis skatījums ir plašāks un, iespējams, pieņemot jaunu administratīvā pārkāpuma procesuālo regulējumu, daudzas neprecizitātes, tai skaitā definējumos un principos, tiks novērstas. Lai pēc iespējas precīzāk raksturotu pie atbildības saucamo fizisko personu, daudzos administratīvo pārkāpumu sastāvos, arī nodokļu tiesību un ar to saistītās jomās, ir norādīts speciālais subjekts, kas ar normā norādītu pazīmi atšķiras no vispārējā administratīvās atbildības subjekta²⁶. Nodokļu tiesībās ar administratīvo pārkāpumu saistītajos strīdos bieži speciālais subjekts ir valdes loceklis, un nav reti gadījumi, kad valdes locekļi ir vairāki. Šādos gadījumos jāizlemj, sodīt vienu vai visus valdes locekļus. Ja nodokļu administrācija kā kontrolējoša iestāde konstatē pārkāpumu, par kuru atbildība ir valdes locekļiem, tad sodu uzliek visiem, lai arī atšķirībā

no krimināltiesībām administratīvo pārkāpumu tiesībās nepastāv piedalīšanās institūts, jo administratīvās atbildības subjekti ir tikai administratīvā pārkāpuma tiešie izdarītāji, bet personas, kuras veicinājušas administratīvo pārkāpumu, pie atbildības nav saucamas²⁷. Protams, administratīvā pārkāpuma subjekts var būt arī juridiskā persona, gadījumos, ja tas tieši norādīts administratīvā pārkāpuma panta normas sankcijā²⁸.

Atgriežoties pie otrās grupas nodokļu strīdu veidiem starp nodokļu administrāciju un nodokļu maksātājiem, var nodalīt arī otru apakšgrupu. Šajā apakšgrupā, kā jau minēts, ir noziedzīgi nodarījumi, kurus izdarījusi kāda no strīda pusēm. Noziedzīgs nodarījums ir Krimināllikumā paredzēta prettiesiska un kaitīga darbība vai bezdarbība, ko izdarījusi konkrēta persona, noteiktā vietā un laikā, konkrētos apstākļos, kuriem raksturīgs liels skaits individuālu pazīmju²⁹. Krimināltiesiskos strīdus valsts nodrošina ar visaugstāko aizsardzību personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, tai skaitā visaptverošu juridisku pieņemumu kriminālprocesā – nevainīguma prezumpciju. Attiecībā uz fiziskas personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nevainīguma prezumpciju juristiem ir pietiekoši liela vienprātība un izpratne. Mūsdienās, kad atbildība, tai skaitā krimināltiesiska, ir arī juridiskām personām, nav risināts jautājums par juridiskas personas nevainīguma prezumpciju. Autors iepriekšējos pētījumos ir mēģinājis piedāvāt risinājumus, juridiskas personas nevainīguma prezumpcijai krimināltiesībās un tām pielīdzināmās situācijās³⁰. Pretēji visiem lēmumiem, kuri iespējami nodokļu strīdos starp nodokļu maksātāju un nodokļu administrāciju, kriminālprocesuāls lēmums, kuru arī izdod valsts pārvaldes jomā un kas parasti atbilst visām administratīvā akta pazīmēm, tomēr tiek pieņemts un kontrolēts saskaņā ar kriminālprocesa normām, nevis administratīvo tiesību normām³¹. Attiecībā uz visiem strīdiem ir jāatceras arī par valsts atbildību, kaut gan tā nav šo strīdu subjekts. Publisko tiesību sfērā valsts ir atbildīga par prettiesisku publiski tiesisku rīcību un attiecīgi par publisko tiesību normu pārkāpumu. Lai prettiesiska rīcība izraisītu valsts atbildību publisko tiesību jomā, šādai rīcībai jābūt pretrunā ar tādu publisko tiesību normu, kura nosaka valsts pienākumu arī pret atsevišķu indivīdu, izsakoties

citiem vārdiem, jābūt publiskas objektīvas tiesības aizskārumam³².

Piedāvātais nodokļu strīdu iedalījums ir vienkāršs un saprotams. Grupas un apakšgrupas praktiski nepārklājas, un strīdi par nodokļu uzrēķiniem un sodiem sadalāmi grupās atbilstoši Eiropas Savienības un Latvijas mūsdienu judikatūrai. Piedāvātā nodokļu strīdu klasifikācija saskan arī ECT atzinumu, ka, sodot administratīvi, ir piemērojami krimināltiesību principi. Papildus jāakcentē pastāvošā nevienlīdzība starp strīda pusēm, kura atbilstoši attiecībām publisko tiesību jomā, ir pilnībā novēršama. Par vienlīdzību izteicies arī profesors K. Dišlers: „Te rodas jautājums: vai tādos apstākļos starp valsti un individuālajiem pilsoņiem maz ir iespējamās tiesiskas attiecības: citiem vārdiem: vai publisko tiesību novadā individuālie pilsoņi maz ir ieskaitāmi par tiesību subjektiem valstij pretī? Tomēr attiecībā uz tiesību subjektiem publisko tiesību novadā tiek stādīts vēl otrs juridiski interesants jautājums, vai šie tiesību subjekti ir vienlīdzīgi, tāpat kā civiltiesību novadā?”³³. Autors redz iespēju risināt visus nodokļu strīdus, savstarpēji vienojoties, jo procesuālas normas krimināltiesībās, administratīvo pārkāpumu lietvedībā, administratīvajās tiesībās un, protams, arī speciālajās tiesībās paredz ārpus-tiesas risinājumus, ievērojot strīdā iesaistīto pušu intereses.

Secinājumi

Nodokļu tiesības ir publisko tiesību jomā ietilpstošas speciālas administratīvās tiesības, kas ir cieši saistītas ar konstitucionālajām tiesībām kā valsts tiesību apakšnozari.

Nodokļu strīdus regulē publisko tiesību jomā ietilpstošās kriminālprocesa tiesības un krimināltiesības, administratīvi procesuālās tiesības un materiālās administratīvās tiesības, tai skaitā administratīvā pārkāpuma tiesības, pārvaldes organizācijas tiesības, ka arī sodu izpildes tiesības.

Nodokļu strīdu veidus var klasificēt divās grupās, no kurām viena grupa iedalāma divās apakšgrupās. Pirmajā grupā ir iekļaujami nodokļu strīdi, kas radušies normu interpretācijas pretrunu dēļ. Otrajā grupā iekļaujami nodokļu strīdi, kas radušies, pusei tīši pārkāpjot tiesību normas, un atbilst administratīvā pārkāpuma vai noziedzīga nodarījuma pazīmēm.

Atsauces

- ¹ Juridisko terminu vārdnīca. Autoru kolektīvs Dr. iur. I. Krastiņa vadībā, Rīga, 1998., 203. lpp.
- ² Džugleja T. Tiesību pamati. Rīga: Rīgas Tirdzniecības tehnikums, 2011., 187. lpp.
- ³ Juridisko terminu vārdnīca. Autoru kolektīvs Dr. iur. I. Krastiņa vadībā, Rīga, 1998., 203. lpp.
- ⁴ Turpat, 73. lpp.
- ⁵ Lagzdīņš J. Ievads nodokļu tiesībās. Jurista Vārds. Nr. 40(443), 2006., 10. oktobris.
- ⁶ Vildenbergs H.J., Krasts V. Salīdzinošās administratīvās tiesības: lietas un risinājumi: Mācību līdzeklis. Rīga: Latvijas universitāte, 2001., 7. lpp.
- ⁷ Dišlers K. Nodokļu tiesība. Grām: Tieslietu ministrijas vēstnesis 1938. Rīga: TM izdevums, 1938., 404. lpp.
- ⁸ Dišlers K. Ievads administratīvo tiesību zinātnē. Rīga: Tiesu namu aģentūra. 2002., 31. lpp.
- ⁹ Načisčionis J. Administratīvās tiesības. Rīga: P&K, 7. lpp.
- ¹⁰ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 23. lpp.
- ¹¹ Džugleja T. Tiesību pamati. Rīga: Rīgas Tirdzniecības tehnikums, 2011., 186. lpp.
- ¹² Načisčionis J. Administratīvās tiesības. Rīga: P&K, 211. lpp.
- ¹³ Stucka A. Ievads administratīvajās tiesībās un administratīvā procesa tiesībās. Rīga: Juridiskā koledža. 2003., 9. lpp.
- ¹⁴ Par nodokļiem un nodevām: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 1995., 18. februāris, nr.26.
- ¹⁵ Dišlers K. Nodokļu tiesība. Grām: Tieslietu ministrijas vēstnesis 1938. Rīga: TM izdevums, 1938., 404. lpp.
- ¹⁶ Par nodokļiem un nodevām: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 1995., 18. februāris nr. 26.
- ¹⁷ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 55. lpp.
- ¹⁸ Načisčionis J. Administratīvās tiesības. Rīga: P&K, 112. lpp.
- ¹⁹ Dišlers K. Nodokļu tiesība. Grām: Tieslietu ministrijas vēstnesis 1938. Rīga: TM izdevums, 1938., 403. lpp.
- ²⁰ Administratīvā procesa likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2001. 14. novembris, nr.164.
- ²¹ Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļas. Autoru kolektīvs Dr. iur. J. Briedes vadībā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013., 89.-90. lpp.
- ²² Stucka A. Administratīvās tiesības. Rīga: Juridiskā koledža, 2006.,197. lpp.
- ²³ Načisčionis J. Administratīvās tiesības. Rīga: P&K, 242.-243. lpp.
- ²⁴ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss.: LR likums. Ziņotājs, 1984., 20. decembris, nr.51.
- ²⁵ Načisčionis J. Administratīvās tiesības. Rīga: P&K, 241. lpp.
- ²⁶ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 215. lpp.
- ²⁷ Turpat, 215., 218. lpp.
- ²⁸ Turpat, 216. lpp.
- ²⁹ Krastiņš U. Noziedzīgs nodarījums. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000.,12. lpp.
- ³⁰ Golts E. Juridisko personu nevainīguma prezumpcija. Administratīvā un Kriminālā Justīcija. Nr. 4 (77), 2016, 26.-31. lpp.
- ³¹ Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 119. lpp.
- ³² Vildenbergs H.J., Krasts V. Salīdzinošās administratīvās tiesības: lietas un risinājumi: Mācību līdzeklis. Rīga: Latvijas universitāte, 2001., 173. lpp.
- ³³ Turpat, 121. lpp.

Abstract

This Work is a part of Author`s Promotion Work Study in the framework of evidences in tax legislation. Author has only set a goal to classify tax disputes by clearly understandable criteria. Author comes to the conclusion that tax disputes are divided into two groups, one of which, in turn, is divided into two subgroups. Author classifies tax disputes into law applied and legal relationship

subjects. Author`s work reflects variety of scientific methods. Author provides subjects of involved tax disputes and definitions. The author classifies tax disputes by entities, involved in them, dividing in three pairs. In a wider scope, Author examines types of disputes between a tax authority and a taxpayer, Author classifies these disputes with regard to legal provisions used in solving relationships. They shall be divided in two groups. One group includes disputes arising of the interpretation of legal norms, and the second includes disputes arising from the violation of norms. The author divides the second group in two sub-groups - administrative offenses and criminal offenses.

Аннотация

Настоящая статья представляет собой часть авторской диссертации о доказательствах в рамках налоговых прав. Цель статьи – классифицировать налоговые споры по ясно различимым критериям. Автор приходит к выводу, что налоговые споры делятся на две группы, одна из которых, в свою очередь, делится на две подгруппы. Автор классифицирует налоговые споры по виду применяемых прав и субъектам правовых отношений. В статье использованы различные научные методы. Автором даны описание и определения вовлеченных в налоговые споры субъектов. Автор классифицирует налоговые споры по субъектам, которые в них вовлечены, выделяя их в три пары. Более широко автор рассматривает виды споров между налоговой администрацией и налогоплательщиком; данные споры автор классифицирует по правовым нормам, которые используются для установления отношений. Эти споры делятся на две группы. В одну группу включаются споры, проистекающие из интерпретации правовых норм, а во вторую – споры, возникающие в связи с нарушением норм. Вторую группу автор делит на две подгруппы – административные нарушения и преступные деяния.